

L'àngel i els camps de cotó

Que bonics que estaven els camps de Cantillana en aquella època de l'any. Amb les seves boletes blanques, que si miraves de lluny sembla tot nevat. Tant de bo pogués ell acompanyar aquell preciós paisatge de records memorables i brillants, però és que no podia. Feia només unes setmanes que havien trobat el Manolo mort. Tirat de mala manera en aquell paller, buit de vida i d'esperança. Quina punxada podia sentir encara al cor cada vegada que hi pensava. El Manolo, el seu Manolo. Recordava les tardes estirats tots dos a l'era, parlant com si el sol no s'hagués de pondre mai. Els seus braços forts bressolant-lo, la pell daurada, els ulls mirant-se amb deteniment. Ai, que feliços podien haver estat ells dos en un altre lloc o en un altre moment. Potser fora d'aquella Espanya grisa i vetusta, regida sota el control de la bèstia, on la diferència no tenia dret a existir. Els dos sols, parlant de tot i de res, dels llibres que el Manolo llegia, dels colors del cel al capvespre. De les històries del seminari, del que el Manolo havia fugit, igual que ell havia intentat fugir de la mili. Com s'estimaven! D'això no hi podia haver cap dubte. Es desitjaven amb aquell amor pur i innocent, aquell que un té amb vint anys acabats de fer. I això es nota en la mirada, en la manera d'abraçar-se i agafar-se, encara que sigui d'amagat. Perquè clar, el Manolo era el nebot de l'alcalde i un home formal. Una mica diferent, sensible, educat, però decent al cap i a la fi. Poc havien trigat a aparèixer les xafarderies. I és que ell no era el que es considerava decent al poble. Ell era un boig, un pintor de parets amb somnis de verges, de sants i enterraments. Que ni de jornalier servia, que de seguida es cansava. Un noieta primet i mig apagat. Com s'havien rigut d'ell recollint cotó els altres jornaliers. Si és que semblava que no servia per res. I ell vinga a fer feines de donetes: pintar, les flors, les misses, el teatre. L'ombra planejava sobre ell constantment. Efeminat, poc home, *maricón*. Així que segur que havia estat ell, qui havia seduït el pobre Manolo, que devia anar confós i mancat d'afecte. Com l'assenyalaven els dits acusadors. Culpa teva, per la teva culpa, per la teva maleïda culpa. Pobre Manolo. I aquella culpa inventada a ell l'asfixiava, i l'amor trencat li feia mal, perquè ben poquet que havia pogut estimar. Alguna rebolcada ràpida, alguna carícia furtiva en un paller, i després aquell militar a Madrid, tot d'amagat, com qui està perseguint el diable. Però és que amb el

Manolo tot havia estat diferent, tots dos ho havien sentit i això ningú mai no li podria treure del cor. Ja li deia la *tía María*: «Chiquillo, vas a acabar loco». I raó no li faltava. «Vete para Barcelona, con tu hermano». Tant de bo s'hagués pogut quedar. Tant de bo es pogués estirar lliure en aquells camps, guaitar els cels ben nets cada tarda, seure amb les velles als portals a la fresca per xerrar, amb les manteres a Setmana Santa, portar ofrenes de flors a la Verge i pintar. Pintar dia i nit, però no parets. Pintar les seves visions, amb els seus colors llampants i els seus angelets. I que tothom el pogués apreciar pel que ell era, que ell només volia ser artista i ser lliure, i si li agradaven els homes... què tenia allò de dolent? Com podia ser dolent estimar algú? Què sabrien les males llengües del Manolo, si ni tan sols el coneixen, si ningú el podia conèixer com ell. I això era el que passava quan ningú et coneix i ni la teva pròpia família et vol entendre, perquè ell ja sabia, que el Manolo li havia parlat d'ells a algú de la família. Aquella família tancada, i recta i tradicional i decent no havia entès, mai ho hauria pogut fer. Ells no eren com la *tía María* i la seva germana Luisa, que tenien els ulls i el cor obert i feien esforços. Ells manaven i sentenciaven i deien que no, que allò no estava bé, això no, tu no. I quin remei havia trobat el pobre Manolo, que havia pogut tastar l'amor en la seva carn però sabia que mai el podria tenir i sostenir de veritat. L'únic camí possible era desaparèixer, del poble, d'aquella vida, de tot i de tots. I a ningú li podia fer més mal que a ell, així que cap llengua no gosés parlar de culpa ni cap dit a assenyalar-lo, perquè si sobre algú havia de caure la culpa era sobre aquells que s'anomenaven vetlladors de la moral.

Semblava que no hi havia cap altre remei. Havia de fugir. La *tía María* insistia en Barcelona. El Jesús ja estava allà, tothom pensava que allà estaria bé i es podria guanyar la vida. I quan ja li faltava l'aire i podia sentir que si no es movia acabaria com el pobre Manolo va ser quan ho va decidir, i cap a Barcelona. Primer amb els paisans en aquell pis compartit, treballant de pintor de parets un altre cop, però amb la il·lusió de les classes a l'acadèmia i en aquell taller. De mica en mica, obrint-se una finestreta a la tímida llibertat d'aquella Barcelona de mitjans dels 70, on molts i moltes s'atrevien a desafiar les lleis en la foscor d'alguns indrets. Començant a desplegar les seves ales a les classes de pintura, coneixent gent que el sabia veure pel que ell era, sentint-se artista de veritat per primer cop a la vida. Se'n va anar a viure amb el seu germà un temps després, i es barallaven cada dia perquè a ell, sang de la

seva sang, ni li agradava del tot on anava ni com pensava. Un massa llibertari i l'altre comunista, es lamentava la mare, des del poble. «Quina desgràcia la meva!», la sentien dir, «un fill comunista i l'altre *maricón*». Al final es va acabar guanyant la vida pintant parets i trobant alguns braços i espatlles on poder descansar i llavis on poder reposar, i un altre lloc on viure, ja lluny del germà, que no l'acabava d'entendre, tot i estimar-lo. A aquella plaça, que era tot desig i novetat. Amb aquelles palmeres i aquells fanals i aquella font al centre, presidint-ho tot. Amb aquells amics nous que prometien un futur brillant. Amb el Camilo, aquell noieta andalús que va conèixer al cafè de l'Òpera. Que bé que s'ho passaven i com s'entenien. I posaven per a aquelles fotos i es vestien com volien i eren bells. Despullats, amb peineta i talons. Com aquella vegada que van sortir al carrer i es van disfressar d'àngels. Molt de maquillatge a la cara, i rímel i pintallavis ben il·lustrats, vestits de blanc, ales impossibles. Tots dos desfilaven Rambla amunt i avall lliures, movent ales i braços i cames al so d'aquella Barcelona que redescobria el que era ser diferent. I el Camilo i l'Ocaña se sentien ben descoberts.

Que preciosa aquella sensació, i quant de temps feia que l'Ocaña, de nom José María, nascut a Cantillana, quant de temps feia que l'esperava. I aquella tarda, mentre bellugava els malucs i despleguava les seves ales blanques, no podia evitar recordar els camps de cotó del poble, aquells camps infinits de boletes blanques, totes alineades i resplendents com la neu. Aquells camps que havien estat testimonis de les tardes amb el Manolo. Ai, el Manolo, ell només esperava que Déu el tingués a la glòria. Si tan sols fos allà per veure l'Ocaña, feliç i convertit en àngel, blanc impol·lut, bellesa imperfecta, movent-se per la Rambla en ple exercici de la seva llibertat. Si fins i tot semblava que els àngels del cel poguessin baixar i unir-se per cridar: «Voleu, petits, voleu, que sou bells i sou lliures i aquest trosset de ciutat i asfalt us pertany, que ja tocava». I podien jugar a creure-s'ho, amb l'alcohol corrent per les venes. Però no. La realitat sempre és més dura i més cruel. Què havien de saber l'Ocaña i el Camilo, si només eren dos àngels mundans d'ales trencades. Dos àngels jugant. Jugant i somiant una llibertat que estava per arribar. Assajant la llibertat per aquella Barcelona de mitjans dels 70. Dos àngels obrint el camí a molts i moltes que haurien de venir, anys més tard. Molts i moltes que els deuriem, com no podria ser de cap altra manera, reconeixement i record.